

De

Reformatie

INSPIREREND KERK ZIJN

24/7

**Waarnemingen
rond de doop**

*'Ieder jaar een
Nationale Synode'*

De toekomst van de kerk

COLOFON

De Reformatie verschijnt om de andere week en is een uitgave van Stichting De Reformatie.

Bestuur drs. Bernard Bos (voorzitter),
Herman Rozemuller (penningmeester)

Kernredactie Prof. dr. Ad de Bruijne
(hoofdredacteur), drs. Heleen Sytsma - van Loo
(eindredacteur), drs. Bas Luiten, drs. Janneke Burger -
Niemeijer, dr. Hans Schaeffer

Brede redactie Kernredactie plus prof. dr. Erik
de Boer, prof. dr. Sander Griffioen, prof. dr. Gert
Kwakkel, Jan Westert

Beeldredactie drs. Frouckje van der Wal

Alle stukken voor de redactie bij voorkeur per
e-mail: redactie@dereformatie.nl.
Eventueel per post naar Redactie De Reformatie,
Fontanalaan 3, 5624 KN Eindhoven. Alles wat
met (abonnementen)administratie te maken
heeft naar info@dereformatie.nl of per post naar
De Reformatie, Postbus 89, 7730 AB Ommen.

Opmaak IDD concept.communicatie.creatie |
www.idd.nu

Druk Kon. BDU Grafisch bedrijf

Administratie

De Reformatie, postbus 89, 7730 AB Ommen
info@dereformatie.nl /// tel. 0529 - 43 88 96

Advertenties

Nico Postuma, tel. 0341 - 84 21 47,
tel. 06 - 139 959 05 /// adverteren@dereformatie.nl
Contracttarief op aanvraag

Abonnementen

€ 49,95 per jaar /// studenten € 19,50 ///
buitenland € 130,-

- abonnementsjaar loopt van 1 januari t/m
31 december
- opzegging van het abonnement dient 1 maand
voor aanvang van het nieuwe abonnementsjaar
schriftelijk of per e-mail te geschieden
(voor 1 december)

De Reformatie is op Daisy cd-rom verkrijgbaar
bij de Chr. Blindenbibliotheek voor blinden en
slechtzienden. Tel. 0341 - 56 54 99

*Zonder schriftelijke toestemming van de uitgever is het
niet toegestaan artikelen uit dit blad over te nemen.*

Coverfoto: Joost Sytsma

www.dereformatie.nl

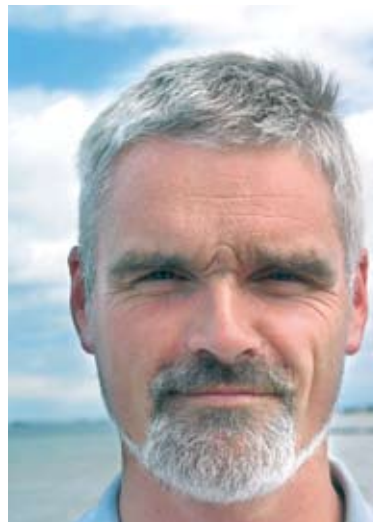
NATIONALE SYNODE GESLAAGD

TEKST: AD DE BRUIJNE, HOOFDREDACTEUR ///

Ruim een maand geleden vond de
Nationale synode plaats. Het was een
stimulerende bijeenkomst, vooral
door de groepsgesprekken, waarin alle
deelnemers elkaar vertelden welke weg
God met hen gegaan was. Zoiets zou
je vaker moeten doen, ook in plaatse-
lijke contacten en ook binnen je eigen
gemeente.

Later in dit nummer treft u impressies
aan van twee andere aanwezigen. Eén
van hen vraagt daarbij aandacht voor
iets wat ook mij opviel. Het aandeel
50-plussers was wel erg hoog. Zou het
zo zijn dat vooral de generatie die zich
zelf vroeger achter hoge kerkmuren ver-
schanste, zo'n interkerkelijk gebeuren
bijzonder vindt? Jongeren trekken zich
in onze open netwerksamenleving al
lang weinig meer van kerkgrenzen aan.
Dat roept dan wel de vraag op of zulke
Nationale synoden en zelfs officiële ker-
kelijke samensprekingen echt toekomst
hebben. Ook moeten 50-plussers mis-
schien wat minder bezig zijn met hun
eigen proces en bedenken dat nieuwe
generaties voor andere uitdagingen én
risico's staan.

Wat mager vond ik de boodschap die
uitging naar de Nederlandse samenle-
ving. Helemaal passend bij de huidige
politieke correctheid benadrukte deze
hoe nuttig en constructief de kerken wil-
len zijn. Ik miste een directe missionaire
ambitie, waarin land en regering ingeto-
gen maar duidelijk opgeroepen werden
tot de erkenning van de hoogste Koning.
Terecht vinden we zulke boodschappen
tegenwoordig niet meer de eerste taak
van christelijke politici. Juist daarom
moeten zij wel uitgaan van de kerken.
Zeker achteraf kan ik trouwens weinig
bezwaar hebben tegen deze Nationale
Synode. Niemand werd gedwongen
water bij de wijn te doen. Evangelischen
bleken weer eens veel diepgaander
dan vlotte vooroordelen zeggen. En de
meeste PKN-ers waren hartverwarmend
orthodox. Sinds de vorming van de PKN
wordt het Bijbelse geluid daar sterker.
Sluit ik nu de ogen voor nog bestaande
dwalingen en zwakten? Heus niet.
Maar als God ergens zo duidelijk aan
het werk is, past ons een bescheiden
houding die ook het goede waardeert
en versterkt.

IN DIT NUMMER

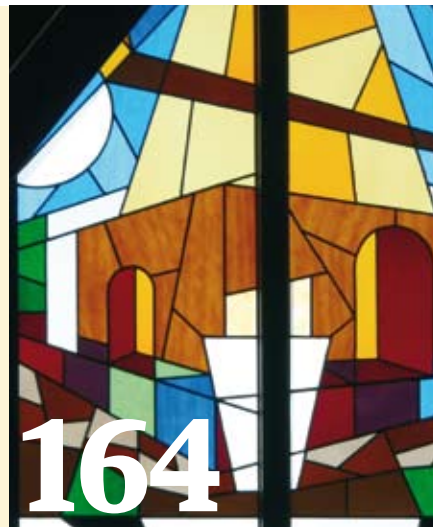
WAT ZEGGEN DE MENSEN DAT DE KERK MOET ZIJN?

Wat verwachten de mensen in de toekomst van de kerk? Twee onlangs verschenen boeken brengen dat in beeld. Ontmoeting en verbondenheid spelen voor velen een grote rol. Redacteur Hans Schaeffer plaatst er een aantal kanttekeningen bij.

KERK VAN GOD EN MENSEN

In de kerk brengt God zijn volk bijeen om het heil te vieren én de kerk wil de wereld vertellen dat de almachtige God in Jezus Christus mensenlevens redt. Als de kerk beide wezenskenmerken omarmt en uitvoert, zal ze zeker overleven.

NAAR HET HUIS VAN DE HEER

In het Oude Testament maakt God duidelijk dat Hij de plek kiest waar Hij zijn volk wil ontmoeten. In onze tijd willen we graag de kerk naar onze hand zetten. Maar nog steeds kiest God de plek waar Hij wil wonen. Gefeliciteerd dat jij ook komen mag!

EN VERDER

159 COLUMN DE LEVENDE GOD IN ONS MIDDEN /// **159** WWW.DEREFORMATIE.NL /// **160** BIJBELTAAL 24/7 ///
162 VEEL HEIL EN ZEGEN /// **166** OPINIE WAARNEMINGEN ROND DE DOOP /// **168** VRAAG EN ANTWOORD ///
169 IEDER JAAR EEN NATIONALE SYNODE / BELANGRIJK STATEMENT NAAR BINNEN TOE /// **170** EEN LIED
VAN EENHEID IN VERROOTMOEDIGING /// **171** KORT NIEUWS, PERSBERICHTEN /// **171** UIT DE KERKEN

Wat zeggen de mensen dat de kerk moet zijn?

TEKST: HANS SCHAEFFER, REDACTEUR VAN DE REFORMATIE EN PREDIKANT TE WAGENINGEN ///

Vraag aan een doorsnee Nederlander waar de kerk is, en je zult te horen krijgen: daar, die grote toren, op dat plein daar, dat is de kerk. Een gebouw, soms monumentaal, soms moderner – dat is alles wat veel mensen van de kerk zien. Laat staan dat ze er iets van merken in hun eigen leven. Welke betekenis heeft de kerk eigenlijk nog? Leeft de kerk eigenlijk wel? En zo ja, in welke vorm dan? Gaat het in de kerk om bidden, eten, beminnen – of om meer?

Otto de Bruijne en Stijn Postema schreven er een boek over, waarin ze verschillende antwoorden op deze vragen doorgeven.¹ In essays, interviews en korte impressies (columns) geven bijna dertig mannen en vrouwen van allerlei kerkelijke pluimage hun mening. Hun opdracht was om *out of the box* na te denken over kerk-zijn in de komende tien tot vijftig jaar. Zoals te verwachten bij zo'n divers boeket aan visies, is op veel punten geen helder beeld wat 'de kerk' nu moet doen.

Niet rooskleurig Wel duidelijk is dat de overgrote meerderheid van de schrijvers wil aansluiten bij de huidige kerkelijke realiteit, die er niet rooskleurig uitziet. Per jaar verlaten 88.000 mensen de kerk. Naar verwachting zullen in Nederland de komende tien jaar duizend kerken hun deuren sluiten – dat is twee

per week. Veel van de auteurs proberen aansluiting te zoeken bij postmoderne, postchristelijke iets-isten zoals zij deze veelal tegenkomen buiten én binnen de kerk. Het credo van de iets-ist luidt: 'Ik geloof niet in de kerk, de Bijbel is een

Het zoeken naar nieuwe vormen van kerk-zijn

raakt onmiddellijk ook

de inhoud van het geloof

onbegrijpelijk boek, van God weten we weinig of niets, maar Jezus boeit mij.' Hoe kan de kerk voor hen relevant en aantrekkelijk zijn, zodat ook zij werkelijk geraakt worden door de boodschap van redding en genade? De

Bruijne stelt: 'Luisteren naar de vragen van de mensen, in plaats van antwoorden te geven op vragen die niemand stelt. Niet het instituut maar de mensen. Veelkleurigheid, verbinden, netwerken, lijken termen te zijn die horen bij het gefragmenteerde en individualistische landschap van onze cultuur.' Om er vervolgens terecht aan toe te voegen: 'Het zoeken naar nieuwe vormen van geloofsgemeenschap raakt ook aan de

inhoud van het geloof zelf' (p. 22). Hoe waar dat laatste is, blijkt in de verschillende bijdragen. De nieuwe gelovigen stellen hun levensvisie samen uit allerlei levensbeschouwelijke tradities, zo stelt Manuela Kalsky (theologe en directeur van het Dominicaans Studiecentrum voor Theologie en Samenleving). De kerk zal de diversiteit die dit oplevert moeten aanvaarden. Zij moet tegenstellingen overbruggen zodat een 'nieuw wij' kan ontstaan dat in het spoor van Gods koninkrijk het goede leven voor allen beoogt. Geen eenheid, maar diversiteit. Zij sluit af met de vraag: 'Is dit een brug te ver voor een kerk die zich christelijk noemt of is het juist de brug die zij zou moeten slaan als zij de tekenen des tijds met een open vizier tegemoet wil treden?' (p. 35). Mechteld Jansen (bijzonder hoogleraar Missiologie aan de Protestantse Theologische Universiteit) stelt: 'Het spreken over God zoals dat letterlijk in de Bijbel voorkomt, bepaalt niet mijn definitieve godsbeeld. Ik laat mij

Foto: Bert Goedhart ///

inspireren en corrigeren door mensen. (...) Als mens moet je elkaar opzoeken op de grenzen. Op het punt waarin je verschilt, op die grens, daar ontmoet je ook God.' (p. 65-66). Een ander ziet de kerk van de toekomst als een 'megamenukerk': op zondag komen in een groot complex allerlei soorten christenen samen, die daar een keuze maken uit het gevarieerde aanbod – elk met hun eigen specifieke accent en invulling.

Restaurant Dit lijkt op wat prof.dr. Stefan Paas onlangs naar voren bracht: de kerk als restaurant.² Daarnaast zijn er netwerken van kleinschalige toegewijde kringen die in de grote steden elkaar opzoeken. Van hieruit worden diaconale projecten opgezet (Matthijs Vlaardingerbroek, gemeentestichter in Den Haag). Boele Ytsma stelt dat de

onderlinge verbondenheid in levensstijl belangrijker is dan die in leer en overtuiging. Vanuit die verbondenheid ontstaat een gastvrije gemeenschap voor iedereen die voor kortere of langere tijd wil aanschuiven. De adjunct-directeur bij het Oecumenisch Diaconaal Centrum 'Stem in de Stad' in Haarlem, Ans van Keulen, ziet de toekomstige kerk in de vorm van kleine gemeenschappen, een inloopcentrum voor de spiritueel behoeftige mens. Kijkend naar de huidige trends signaleert Marc van der Woude dat de uniforme kerk met een gebouw en zondagse kerkdiensten plaats maakt voor eenvoudige, flexibele en veelkleurige gemeenschap-

pen. Ik doe het bonte palet aan meningen onrecht als ik er hier niet op zou wijzen dat ook heel andere meningen geuit worden in deze bundel. Wie de bijdragen van bijvoorbeeld SGP-voorman Bas van der Vlies, Jos Douma (GKv predikant), de

Iraakse christen Anmar Halyali of Daniël Drost leest, komt veel bekends tegen. De stelling van Otto de Bruijne blijkt te kloppen: het zoeken naar nieuwe vormen van kerk-zijn raakt onmiddellijk ook de inhoud van het geloof. En ook andersom: de inhoud van het geloof bepaalt op

zijn minst deels de richting die men wil inslaan in de zoektocht naar nieuwe vormen van kerk-zijn.

*'Het is belangrijk om
duidelijk in beeld te
hebben hoe verschillend
'men' denkt over de kerk
en haar toekomst'*

Veelvormigheid De stemmen die in de bundel van De Bruijne klinken, staan niet op zichzelf. Ze vertegenwoordigen inderdaad een bestaande diversiteit aan meningen over de kerk en haar toekomst. Op een veel systematischer manier gaat Henk de Roest in op soortgelijke meningen en ontwikkelingen in zijn boek *Een huis voor de ziel*.³ De kerk van de toekomst ziet hij als 'een nieuw type kerk, met verschillende vormen en nieuwe verbindingslijnen, waarin sterk van elkaar verschillende kerkplekken in een netwerk met elkaar en in projecten en werkgroepen met niet-kerkelijke instellingen, organisaties en afzonderlijke individuen verbonden zijn' (p. 25). De kerk moet mensen tot in het diepst van hun ziel raken, hen in al hun facetten aanspreken en bemoedigen, de ander tot zijn recht laten komen. Daarom moet de kerk werkelijk 'huis voor de ziel' zijn. Wanneer De Roest vervolgens in de praktijk van het leven rondkijkt, ontdekt hij een overweldigende veelvormigheid aan wat mensen 'kerk' noemen. Migrantenkerken in de Bijlmer, bijeenkomsten in aula's van een school, een bijeenkomst in de kapel van

De Spil, een groep vrienden op vakantie die op zondagavond bij een kampvuur geloofservaringen deelt, nieuwe kleinschalige kerkvormen in de grote steden – allemaal vormen van kerk-zijn. Maar dan wel nieuwe vormen: flexibel, kleinschalig, met een sterk diaconale spits, gericht op het delen en ervaren van geloof, meestal als onderdeel van een groter netwerk.

Wat zeggen de mensen dat de kerk zou moeten zijn? Het is belangrijk om duidelijk in beeld te hebben hoe verschillend 'men' denkt over de kerk en haar toekomst. Alleen dan kun je met elkaar ook in gesprek gaan over wat je van al die meningen vindt. En alleen als je weet wat er gedacht wordt, kunnen bepaalde accenten en vraagtekens geplaatst worden. Een aspect wil ik hier naar voren halen. Daarbij zal blijken dat de inhoud van het geloof maatgevend is in de beoordeling van verschillende vormen van kerk-zijn.

Openheid Het gaat mij om de genoemde flexibiliteit en openheid die de kerk zou moeten uitstralen. Ik zou

hierbij willen onderscheiden tussen drie vormen van openheid. De eerste is een algemene vriendelijkheid en openheid voor de ander waar ook Paulus over schrijft. 'Laat iedereen u kennen als vriendelijke mensen' (Fil. 4: 5). Het is een vriendelijkheid naar het voorbeeld van Christus (2 Kor. 10: 1) maar die niet vanzelfspreekt: zij is een vrucht van het leven uit geloof door de heilige Geest (Gal. 5: 22). In een samenleving waarin we ons erin trainen om voor onszelf op te komen en ons breed te maken, lijkt me deze vriendelijke openheid voor de ander een belangrijk kenmerk voor de christelijke kerk – niet als een vorm van algemeen menselijke verbinding met anderen, maar bij uitstek een houding die de christelijke kerk wil aanleren. De tweede vorm van openheid is 'luisteren'. Dat vergt nog meer christelijke oefening. Wie anderen ontmoet, moet leren luisteren, doorvragen, de ander zien en proberen te peilen wat hij of zij bedoelt. Jezus zegt hierover: 'Oordeel niet, opdat er niet over jullie geoordeeld wordt' (Mat. 7: 1). Henk de Roest schrijft hoe belangrijk het voor mensen is om te ervaren dat ze gehoord en gezien worden, dat er naar hen geluisterd wordt, dat de kerk zich om hen bekommert. Veel ex-kerkleden en nog-niet-christenen hebben de ervaring dat de kerk hierin bepaald niet uitblinkt. De derde vorm van openheid is nog weer een slag dieper, namelijk wanneer gesteld wordt dat alle eigen subjectieve ideeën over God en godsdienst gelijkwaardig zijn en openheid hiervoor vereist is. Het commentaar van een Iraakes christen hierop: 'In Nederland lijkt subjectiviteit de hoofdrol te spelen. De eigen mening en eigen visie op de Bijbel en Jezus staan vaak centraal, terwijl er geen sprake is van een grondige kennis van de Bijbel ... waardoor veel

Er is een een overweldigende veelvormigheid aan wat mensen 'kerk' noemen: migrantenkerken in de Bijlmer, bijeenkomsten in aula's van een school, een groep vrienden op vakantie die op zondagavond bij een kampvuur geloofservaringen deelt, enzovoort. ///

Foto: Henk-Willem Laan, Ichthuskerk 's-Gravenhage ///

christenen ... Gods woord proberen aan te passen aan hun eigen levensstijl in plaats van omgekeerd'.⁴

Instituut Het is niet gemakkelijk de juiste balans te vinden tussen een open, luisterende houding naar elkaar én de ruimte die Gods Woord zelf inneemt. Gods Woord spreekt immers niet alleen aanvaardend en open, maar stelt ook grenzen en wekt op tot verandering en bekering. Ik krijg de indruk dat in de manier waarop in beide boeken over kerk-zijn van de toekomst gesproken wordt, die balans nog niet gevonden is. Het is de vraag hoe zo'n flexibele, open gemeenschap ruimte kan geven voor een sterke beleving van vrijheid en ongebondenheid, terwijl tegelijk God zelf in al zijn volheid recht gedaan wordt.

Hiermee wordt een kernpunt van de kerkleer aangeroerd. Kerk-zijn betekent: prediking, sacramenten, onderlinge ontmoeting en zorg, zoals ook De Roest stelt (p. 168). Juist deze zaken vragen om commitment aan elkaar en een toenevende verbondenheid met God. In de beschrijving van De Roest is kerk-zijn een tastend en zoekend gebeuren. Om de openheid voor zowel christenen zelf, als de mensen uit hun omgeving niet teveel vast te leggen en te structureren, wordt vastheid en stevigheid zoveel mogelijk vermeden. Er ontstaan veel lossere verbindingen tussen mensen, variërend van kerkdiensten op de camping tot intensieve christelijke conferenties als *New Wine* en projecten in Vogelaarwijken of onder drugsverslaafden en prostituees. De Roest noemt zulke kerk-achtige verschijnselen 'voorposten van christelijke presentie'.

Tegelijk lijkt mij dat al deze voorposten gedragen worden door mensen met commitment die zelf wortelen in een traditie om hun motivatie en inspiratie te voeden. Deze traditie wordt vervolgens gedragen in een gemeenschap die leeft van wat God gegeven heeft.

Groeienderwijs Mij lijkt een ander onderscheid, dat niet genoemd wordt, belangrijk, namelijk het onderscheid tussen bezoeker/consument en organisatoren. Er zijn bezoekers die meedoen

'Kerkelijke instituten onderdompelen in een christelijke conferentie, meelopen in een spirituele pelgrimstocht – of 'gewoon' een kerkdienst bezoeken. Dit alles kan werkelijk 'huis voor de ziel' zijn voor mensen, terwijl hun band

aan een maaltijd, zich met het organiserend instituut sterk kan verschillen.

Tegelijkertijd kunnen de organisatoren ervan zelf niet zonder een veel steviger binding. Wie spreekt over Jezus en Hem navolgen kan zich niet onttrekken aan de gemeenschap die in zijn voetspoor in het leven geroepen is. Wie zich verbonden weet met Jezus Christus, zal zich ook verantwoordelijk moeten (gaan) weten voor zijn volgelingen. Als je Matteüs 28 serieus neemt, moeten er leerlingen gemaakt worden. Leerlingen

hebben (in enige vorm) een leergemeenschap nodig waarvan zij groeienderwijs onderdeel worden. Hoezeer je ook moet rekenen met verschillende stadia van zo'n groeiend geloof, leerling-zijn, op weg zijn naar – het lijkt mij onmogelijk om het uiteindelijke doel te omschrijven als 'minder kerk', 'simple church', of 'bidden, eten, beminnen'.

Wie de boeken van De Roest en De Bruijne leest, kan er niet om heen: kerkelijke instituten hebben in hun praktijk mensen dikwijls onvrij gemaakt. Daarom zullen ze altijd de verbondenheid aan Christus voorop moeten stellen, en het instituut dienstbaar op de achtergrond. Die hoge roeping en dure uitdaging heeft de kerk: zij is geen systeem maar een vorm om mensen aan Jezus te verbinden. Maar dan ook: aan elkaar te verbinden, zodat zijn leerlingen verantwoordelijk worden voor elkaar. Wie zich in Christus voor de ander verantwoordelijk gaat weten, kan geen consument blijven maar wordt leerling in de leergemeenschap van de kerk.

1 Otto de Bruijne, Stijn Postema, *De kerk is dood – leve de koning. Wat blijft christenen verbinden?* Kampen (Kok), 2010.

2 In: *Nederlands Dagblad*, 7 december 2010.

3 Henk de Roest, *Een huis voor de ziel. Gedachten over de kerk voor binnen en buiten*. Zoetermeer (Meinema), 2010.

4 Anmar Hayali in: *De kerk is dood – leve de koning*, 104.

❖ SAMENVATTING

Wat zoeken de mensen in de toekomst in de kerk, wat verwachten ze ervan? Twee onlangs verschenen boeken geven daar een beeld van. In veel visies spelen ontmoeting en verbondenheid een grote rol. Alleen als je van die verschillende standpunten kennis neemt en je erin verdiept, kun je er over in gesprek te gaan. In dat gesprek zal verbondenheid aan Christus centraal moeten staan. Zij die aan Christus verbonden zijn, zijn vervolgens ook verantwoordelijk voor elkaar.

Kerk van God en mensen

TEKST: BAS LUITEN, REDACTEUR VAN DE REFORMATIE EN PREDIKANT TE ZWOLLE-CENTRUM /// FOTO: ARJEN GERRITSMA, GRAPHIC SOUND

Mensen moeten gezien worden. Mensen moeten gehoord worden. Mensen moeten worden geraakt in het diepst van hun ziel! Komt de mens daarmee centraal te staan in de kerk? Dat ligt er aan wie hem ziet, hoort en raakt. Als de levende God dat doet, door zijn Woord en Geest, is de mens en zijn behoud wel het doel maar niet het middelpunt.

Uit het artikel van collega Schaeffer (*Wat zeggen de mensen dat de kerk moet zijn*, pag. 152-155) maak ik vooral op, dat een mens, waar hij ook vandaan komt, de relevantie wil ervaren van de boodschap van de kerk. Hij wil ervaren wat die boodschap voor hem betekent in zijn concrete, kwetsbare situatie in een verwarrende wereld waarin niets is wat het lijkt te zijn.

Diversiteit Nu is de waarheid uit God en van alle tijden. Jezus zegt: 'De waarheid, dat ben Ik!' (Joh.14:6). Dat overstijgt alles wat een mens uit zichzelf kan verzinnen of verlangen. Dus zullen we menselijke behoeftes niet tot maatstaf van de kerk kunnen maken. Tegelijk is waar, dat Jezus uit liefde op aarde kwam, Hij zag ons in onze persoonlijke nood. Hij had er alles voor over om de mens uit zijn ellende te halen. Dat moet gezegd en ingevuld worden, zodat die mens zich herkent als degene naar wie God zoekt. Maar hoe doe je dat met zoveel verschillende mensen? Hoe kun je die allemaal tegelijkertijd zien, horen en raken in hun zo persoonlijke ziel? Je ziet vandaag dat kerkdiensten een specifiek accent krijgen. Er zijn diensten speciaal voor kinderen, voor jongeren, voor belangstellende buitenstaanders. Het is een poging om dichter bij hen te komen.

Maar dit roept afwijzing op, zoals recent werd geformuleerd door collega Ferdinand Bijzet in *Nader Bekeken* van november 2010 (*Gemeentebrededienst*, pag. 309). Alle diensten zijn open, voor vrienden en gemeentebreed, zo stelt hij. Dus wat hem betreft houden we op met die variaties. Bijzet meent stellig dat de kerk alle soorten mensen bereikt met één en dezelfde dienst. Daarin heeft hij in zoverre gelijk dat God in staat is met zijn Woord iedereen diep in het hart te treffen, al zijn de samengekomen mensen nog zo divers. Maar heeft de kerk dan geen boodschap meer aan de diversiteit onder de mensen? David Heek liet zich horen vanuit een ander uiterste in het Nederlands Dagblad van 27 november 2010 (*David Heek: Amos uit Spakenburg*). Hij voorspelt dat de kerk binnenkort helemaal niemand meer aanspreekt. De nieuwe generatie zal compleet afhaken op de levensvreemde taal en gebruiken. Daarin gaat Heek ver. Zijn eigen manier van leven, denken en voelen komt daarbij sterk op de voorgrond. Wordt zijn benadering van de erediensten zo niet te subjectief? Moeten we die kant op, dat de voorganger zich meer profileert? Dit zijn wel twee uitersten. Toch wil ik ze niet tegenover elkaar plaatsen, want beiden willen de levende God centraal stellen. De decadentie van de westerse cultuur, waarin 'god' steeds meer het product van mensen wordt, overvalt ons in alle hevigheid. De kerk ligt onder vuur, zij herpositioneert zich. Ze kan niet anders, wil ze ook van deze tijd zijn. Zij wil de wereld vertellen dat de almachtige God in Jezus Christus

mensenlevens redt én hoe Hij *ieder mens* persoonlijk kent en met hem bewogen is. Die boodschap is van alle tijden, *maar hoe raakt de kerk daarmee de mensen anno nu?* Kent zij die eigenlijk wel? Ziet ze die? Blijkt dat 's zondags ook? Over hoeveel hoofden gaat de boodschap heen? Critici laten de kerk in de spiegel kijken.

Spiegel Hier volgt een kleine oefening waaraan iedere lezer kan meedoen. Neem een kerkdienst in gedachten die u zich nog goed herinnert. Denk aan de preek, de liederen, de gebeden en wat er verder gebeurde. Dat kost even tijd, maar het is belangrijk dat u dat doet voordat u verder leest.

'De decadentie van de westerse cultuur, waarin 'god' steeds meer het product van mensen wordt, overvalt ons in alle hevigheid'

...
Stel u voor, dat ineens alle jongeren t/m 20 jaar uit die dienst verdwenen zijn. De kinderen van de basisschool, van het middelbaar onderwijs, de pubers, de jongens en meisjes met hun prille verkering en hun eerste baantje, ze zijn allemaal een weekendje weg. *Zou dat veel aan die kerkdienst*

veranderen? Zou de preek er anders van worden? Welke voorbeelden en toepassingen zouden vervallen, welke momenten voor de kinderen? Zou het invloed hebben op de gebeden? Zou de muziek anders zijn? Het antwoord op deze vragen laat zien, hoe specifiek de aandacht was voor de jonge mensen t/m 20 jaar. Als hun afwezigheid weinig zou uitmaken, zijn ze weinig gehoord en gezien en waarschijnlijk ook weinig geraakt.

Dit kan ook andersom. Neem nog eens diezelfde kerkdienst in gedachten, maar nu zijn alle hoorders ouder dan

20 jaar verdwenen. De predikant heeft alleen de jeugd voor zich. Gaat hij nu anders praten, eenvoudiger? Probeert hij nu met voorbeelden in hun leefwereld te komen? Past hij de liedkeus aan, zodat teksten begrijpelijker worden? Blijft de predikant op de kansel staan of komt hij dichterbij? Mogen de jongeren vragen stellen? Gaan zij nu de muziek verzorgen? Als dit grote veranderingen vraagt, blijkt dat de kerkdienst normaal gesproken gericht is op de volwassenen, vooral op hen die abstract kunnen denken. Dan kunnen we wel zeggen dat elke dienst 'gemeentebreed' is, maar de praktijk is anders.

Voor de volgende test denken we weer aan dezelfde eredienst. Nu zijn alle niet-kerkleden weg, alle gasten en alle vrienden, ook allen die randkerkelijk zijn. De opmerkelijke lezer voelt de vraag aankomen: welk verschil gaat dit maken in de eredienst? Welke aanspraak, welke toenadering, welke specifieke benoeming van de twijfels, vragen en teleurstellingen van hen die amper durven geloven, vervallen nu? Als hun afwezigheid weinig zou uitmaken, zijn ze weinig gehoord en gezien en waarschijnlijk ook weinig geraakt.

Ook dit is omkeerbaar: denk aan dezelfde dienst maar nu zijn ineens alle kerkleden weg! De predikant blijft achter met de sceptici die zich niet durven binden, met hen die in geen tijden in de kerk zijn geweest, met hen die aan de rand van de maatschappij terecht zijn gekomen. Moet hij nu heel veel, zo niet alles aanpassen? Wordt nu ineens de benadering laagdrempelig? Als dat zo is, blijkt dat de kerkdienst normaal gesproken gericht is op de eigen leden. Dan kan wel worden gezegd dat elke dienst een vriendendienst is, maar de praktijk is anders.

Meer mogelijkheden Het is eenvoudig niet waar en niet haalbaar, dat elke kerkdienst een gemeentebrede open dienst is voor gasten en vrienden met speciale aandacht voor de jeugd. Dus blijven die verschillende invalshoeken van belang, om dichterbij de mensen te komen. Tegelijkertijd is waar, dat God heel zijn diverse gemeente bijeen brengt tot de viering van het heil. We leren zelfs dat Hij iedereen van de straat laat nodigen, zonder onderscheid te maken.

Moeten we nu kiezen voor de ene of voor de andere lijn om als kerk te overleven? Juist niet! Want beide invalshoeken zijn van wezenlijk belang. Door steeds te kiezen voor de éne optie dat de eredienst alle mensen – oud en jong, lid en geen lid – op gelijke wijze aanspreekt, zijn alle diensten op elkaar gaan lijken. Het geeft de indruk van herhaling terwijl het specifiek gericht minder goed uit de verf komt. Dus haken mensen af, één dienst per zondag is dan wel genoeg. Een mens heeft nu eenmaal behoefte aan herkenning, aan gezien en gehoord worden, daar is niets mis mee.

Mijns inziens ligt het voor de hand dat we beter gebruik gaan maken van onze mogelijkheden. De viering van het heil is basaal en gemeentebreed. Zij

stempelt de ochtenddienst met doop en avondmaal. Door Gods genade worden we verzoend en vernieuwd. Door de verkondiging wil God in ons werken met zijn Woord en Geest. Dat geldt voor alle mensen.

In de middagdienst gaat het over hetzelfde heil, maar we hoeven de ochtenddienst niet over te doen. Dus kunnen we ons meer richten op thema's, ontleend aan maatschappelijke situaties en vragen van mensen. We kunnen ons ook specifiek richten tot vrienden of tot jongeren. Dat alles in combinatie met de leer van de kerk. Ga gerust thema's van de catechismus behandelen in vrienden-diensten! Dan word je gedwongen de essentiële waarheden te zeggen in taal van vandaag. Je wordt uitgedaagd de relevantie ervan te laten uitkomen in de wereld van de jongeren. Daar wil de jeugd van de kerk de dominee vast wel bij helpen!

Geen dilemma Het ene is nodig en het andere ook. De kerk vestigt al haar aandacht op God, door Hem bestaat zij! Tegelijk is ze één en al oog voor mensen, in het bijzonder voor hen die

zullen verongelukken zo lang ze zich niet van harte aan Jezus toevertrouwen. Het is niet of-of, maar en-en. Als de kerk

beide doet, zal ze zeker overleven. Maar als ze één van beide nalaat, zal ze hopeloos in haar hemd staan.

We laten de kerk niet opgaan in een opvang-adres voor mensen met hun ervaringen en hun vragen. Maar dat daar zo eenzijdig vraag naar

is kan ook betekenen, dat de kerk over heel veel hoofden heen spreekt. Dan ontstaat er iets van een correctie. Daar kunnen we ons tegen verzetten, we kunnen er ook onze winst mee doen.

In geen geval mogen we de indruk bevestigen, dat we zouden vastzitten in een systeem waarin alles moet verlopen volgens onze regels. Mensen gaan heen als ze niet kunnen vinden, als ze oplopen tegen een muur van onverzettelijke gewoonten uit een andere tijd.

Standvastig zijn in de Heer en in de leer én optimaal flexibel mensen benaderen, hierin ligt voor de kerk geen enkel dilemma al hebben wij dat er wel vaak van gemaakt. Critici schudden ons wakker: kerk, let op je zaak!

'Een mens heeft nu eenmaal behoefte aan herkenning, aan gezien en gehoord worden, daar is niets mis mee'

'Standvastig zijn in de Heer en in de leer én optimaal flexibel mensen benaderen – hierin ligt voor de kerk geen enkel dilemma'

✚ SAMENVATTING

- In de kerk brengt God zijn volk bijeen om het heil te vieren. Door de verkondiging wil God in ons werken met zijn Woord en Geest. De kerk richt al haar aandacht op Hem;
- De kerk wil de wereld vertellen dat de almachtige God in Jezus Christus mensenlevens redt en hoe Hij met ieder persoonlijk bewogen is. De kerk heeft aandacht voor de mens aan wie zij die boodschap verkondigt.

Deze twee wezenskenmerken van de kerk staan niet tegenover elkaar maar naast elkaar. Als de kerk beide omarmt en uitvoert, zal ze zeker overleven. Maar als ze één van beide nalaat, zal ze hopeloos in haar hemd staan.

RONALD WESTERBEEK ///

De levende God in ons midden

'Mijn vrienden en collega's vragen waarvoor ik een God nodig heb. Maar misschien is het niet eens zozeer dat ik God ergens voor nodig heb, maar ik kan er eenvoudigweg niet meer omheen: Hij is er!' Caroline (niet haar echte naam), een Koreaanse vrouw uit New York, straalt als ze dit vertelt, door haar tranen heen. Een paar weken geleden is ze tot geloof gekomen en we hebben haar gevraagd iets te vertellen in de dienst, zodat iedereen dit feest kan meevieren. 'Ik wil wel,' zei ze, 'maar ik ga vast huilen, want ik word steeds emotioneel als ik erover vertel. Eigenlijk kan ik er nog geen woorden aan geven.' Gelukkig durfde ze en nu maakt ze ons deelgenoot van de bijzondere tijd waarin zij nu met God leeft. Hoe ze geniet van haar omgang met God en hoe hongeriger ze is naar meer. 'Ik ben zo iemand die haar leven zelf wel even regelt, maar dat is echt veranderd. Alles verandert!'

Toen iemand uit onze achterban-kerken haar uitnodigde om naar Grace Church

te gaan en ze 'eigenlijk geen goede reden had om niet te gaan', kwam ze op een zondag in de samenkomst. Gelijk die eerste zondag werd ze enorm geraakt. Door de warmte van de kleine gemeenschap, het enthousiasme in de aanbidding, de confronterende preek. 'Ik ervoer iets wat ik niet kende,' zegt Caroline. 'God was voelbaar aanwezig. De woorden van de preek waren helemaal voor mij. God nodigde mij uit.'

De volgende zondag was ze er weer, de zondag daarop weer. En toen ds. Paul Waterval een oproep deed om voor je te laten bidden als je voor het eerst of misschien opnieuw je leven aan Jezus wilde toevertrouwen, kwam zij naar voren. Ze koos ervoor om Jezus' uitgestoken hand te grijpen en sindsdien staat haar leven op de kop.

Eerlijk gezegd overrompelde het ons ook een beetje. Je gaat ervan uit dat je langdurig met mensen optrekt, in de hoop dat harten open gaan. Niet dat

iemand drie keer in de kerk komt en dan tot geloof komt. Maar wat een feest!

Wat heerlijk om erbij te mogen zijn als God werkt in mensenlevens! Dat is het mooie, dat we telkens weer ontdekken in Grace Church: je bent beschikbaar, je richt de gemeente missionair in met huiskringen, gebedspastoraat, Alpha cursus en catechese, je geeft ruimte aan het werk van de Geest, en dan is het inderdaad de Geest – en niet je organisatietalent of je eigen inzet – die harten opent, mensen aanraakt en levens redt, vernieuwt en heelt.

Ronald Westerbeek is gemeentestichter en samen met zijn vrouw Nienke teamleider van ICF Amersfoort. ICF Amersfoort bestaat uit twee deelprojecten, Grace Church (Engels) en Oase (Arabisch/Nederlands).

WWW.DEREFORMATIE.NL

Bezoek ook eens de website van De Reformatie. Bij diverse bijdragen van de afgelopen maanden zijn uitgebreidere artikelen beschikbaar die op de website staan, te vinden bij het betreffende nummer.

In dit nummer van De Reformatie schrijft ds. J.W. Roosenbrand over wat hij in zijn gemeente waarneemt rond het gebruik van het doopformulier (*Waarnemingen rond de doop*, pag. 166-168). Het artikel is omwille van de ruimte door hemzelf behoorlijk ingekort, maar op de website treft u hetzelfde artikel aan in een veel uitgebreidere vorm. Het artikel is bedoeld als discussiestuk; via het contactformulier op de website kunt u uw mening geven over wat ds. Roosenbrand schrijft.

Het thema van het eerstvolgende nummer van De Reformatie, dat D.V. verschijnt op 28 jan. a.s., is *Catechese*. In het nummer dat daarop volgt, van 11 febr. a.s., wordt aandacht besteed aan de onlangs voltooide serie *Commentaar op het Nieuwe Testament*.

Zoals gebruikelijk kunt u n.a.v. dit nummer, over *De toekomst van de kerk*, op de website reageren op een stelling. Ook op stellingen bij voorgaande nummers kunt u nog altijd reageren.

De kerk heeft alleen toekomst als ze zich richt op wat de mensen relevant vinden.

24/7

IN DIE GEZINDHEID, VOL LIEFDE VOOR U, WAREN WE NIET ALLEEN
BEREID U TE LATEN DELEN IN GODS EVANGELIE, MAAR OOK IN ONS
EIGEN LEVEN. ZO DIERBAAR WAS U ONS GEWORDEN.

1 Tessalonicenzen 2:8

Is er toekomst voor traditionele kerken? Ja, als er maar veel kinderen worden geboren. Anders sterft de familie uit door ledenverlies. Dit gebeurt al in grote kerkverbanden. De kleinere kerken volgen. Is er toekomst voor traditionele kerken? Ja, – beter nog – als zij maar als gezin gaan leven. De valkuil van de zelfontplooiing van de mens is het aan zichzelf overgelaten worden. Er is in de samenleving behoefte aan contact en relatie zodat het een echte samenleving is. Men wil het gevoel hebben ergens bij te horen. Het wordt alleen niet van de daken geschreeuwd. Dus als je als kerk niet slechts één of twee ontmoetingsmomenten hebt in de week, maar twentyfour-seven met elkaar optrekt, is er toekomst. Zoals in een gezin.

De kerk te Tessalonica ondervindt tegenstand. Maar op de manier van een gezin heeft zij toekomst. Paulus schrijft in hoofdstuk 2 van de eerste brief dat hij en zijn medewerkers niet alleen het evangelie, maar ook hun leven met dat van de gemeenteleden hebben gedeeld (vers 8). Het evangelie is niet los verkrijgbaar. In dit verband gebruikt hij juist beelden uit het gezinsleven. Hij noemt een moeder die haar kinderen koestert (vers 7) en een vader die hen de weg wijst (vers 11,12). De vader- en moederrol hebben een gemeenschappelijk draagvlak: je bent vol liefde voor elkaar, de ander is je dierbaar geworden. Zonder die liefde maak je de ander tot wees.

Wat Paulus hier schrijft, is hetzelfde wat hij na zijn bekering aantrof in de gemeente te Jeruzalem die hij ooit had vervolgd. De leden van die gemeente vormen 24/7 een gemeenschap. Ze ontmoeten elkaar dagelijks. Dat wordt zichtbaar in de gezamenlijke maaltijden. Die sla je niet een dag over. Zo delen zij hun leven.

Kerken moeten, als zij tenminste toekomst willen hebben, ophouden om alleen maar het evangelie te delen. Dat begint al bij de ambtsdragers. Mogen zij ook iets meer hebben met elkaar dan de agenda van de kerkenraadsvergadering? En de gemeenteleden mogen leren om met elkaar op te trekken als een gezin. Zij vervullen afwisselend verschillende rollen ten opzichte van elkaar. Je kunt een vader of een moeder zijn, een broer of een zus, een opa of oma of een (klein)kind. Je bent een coach voor de ander en je wordt gecoacht. Je neemt de ander mee op de weg achter Christus en je wordt meegetrokken door de ander. Dat is dagelijks je leven delen.

Ik zou niet weten hoe de kerk te Maastricht het zou hebben uitgehouden als ze niet in kringen samenkwam. Maar wat ik nu zie in de huiskerken in deze stad is de meest intensieve vorm van kerk-zijn die ik tot nu toe ben tegengekomen. Daar komen mensen op af uit de samenleving. Misschien is dat wel de kerk van de toekomst.

‘Kerken moeten, als zij tenminste toekomst willen hebben, ophouden om alleen maar het evangelie te delen’

Veel heil en zegen

ACHTERGRONDFOTO: CORIEN DREGMANS ///

De redactie van De Reformatie wenst u bij dezen Gods zegen toe voor het pas begonnen jaar 2011.

Ieder van hen brengt op de volgende twee pagina's ook persoonlijk onder woorden waar hij of zij naar verlangt. Lees hun wensen en verlangens en maak tegelijk op een originele manier kennis met de redactie van De Reformatie.

Erik de Boer

Nieuw jaar is een genadig schoon blad papier, maagdelijk geheugen, nog even sneeuwwit, ongeschonden.

Zovaak gedachten daden worden, leer mij op de woorden letten, vorm de letters, leid de hand

daar de Meester schrijft in zand.

Ad de Bruijne Als ik over deze nieuwjaarswens diep nadenk, zeg ik: ik hoop dat Jezus in 2011 terugkomt. Voor veel mensen ver weg en dichtbij zal dat het allerbeste zijn. Ik zie er ook zelf naar uit Hem te ontmoeten. Hoewel, ben ik daar klaar voor? En hoe zit dat met de gemeente als geheel? Reageer ik iets minder overwogen, dan zeg ik: hopelijk zijn we in de kerk in 2011 minder bezig met bijzaken en meer met God, Bijbel en naastenliefde. Mijn spontane reactie zou zijn: graag krijg ik dit jaar één van de boeken af waaraan ik werk.

Janneke Burger Voor 2011 kan ik 'vriendschap' wensen - maar... in 2010 heb ik ontdekt hoe mooi het is ruimte te geven aan mensen die misschien wel niet direct vrienden zijn.

Voor 2011 kan ik 'financiële zekerheid' verlangen - maar... in 2010 heb ik ontdekt hoe bijzonder het was dat God zegende op momenten dat we zonder nadenken deelden met anderen.

Dus wens ik leegte - want Hij vult.

En ik verlang naar ontvankelijkheid - want Hij geeft.

Sander Griffioen

De Reformatie is ingrijpend vernieuwd. Hoera! Maar... ook een verjongd blad vermag op eigen kracht niets tegen de moeheid en matheid van de Westerse cultuur. Ik wens blad en lezers voor 2011 vitaliteit toe in de zin van Jesaja 40: 31: 'Maar wie hoopt op de HEER krijgt nieuwe kracht: hij slaat zijn vleugels uit als een adelaar.'

Gert Kwakkel 'Ik bid dat uw liefde blijft groeien door inzicht en fijnzinnigheid, zodat u kunt onderscheiden waar het op aankomt. Dan zult u op de dag van Christus zuiver en onberispelijk zijn, vol van de vruchten van de gerechtigheid, die u dankt aan Jezus Christus, tot lof en eer van God' (Filippenzen 1:9-11).

Bas Luiten De kerken liggen onder vuur. Dat is jammer, toch mogen we ons niet camoufleren. De geschiedenis leert dat kerken juist tot bloei komen, wanneer geschud wordt aan hun bestaan. Alle vanzelfsprekendheid schilfert dan van de buiten- en de binnenkant af. De naakte waarheid houden we over, namelijk dat onze Heer Jezus Christus zijn gemeente als een kudde vergadert, beschermt en onderhoudt. Zijn liefde en trouw vullen dan de hele ruimte. Hij wil ons echt graag dichtbij Zich hebben, met nog vele, vele anderen. Dat is

Erik de Boer

Ad de Bruijne

Janneke Burger

Sander Griffioen

Gert Kwakkel

onbegrijpelijk, maar wel echt waar. Hoe is het mogelijk?

Echte liefde is schaars op aarde. Echte trouw ook. Ieder mens is ernaar op zoek, in iedere cultuur. Hiermee kom je over alle grenzen. Mijn wens is dat het in de kerk nergens anders over gaat. Dat we door de liefde van Jezus ons laten motiveren in denken, praten en handelen. Dan zal de gemeente heel aantrekkelijk zijn. Dan zal ze ook veracht worden, net als Jezus zelf, en versmaad. Maar dan is ze wel echt kerk.

Hans Schaeffer *Opnieuw beginnen is ook afscheid nemen.*

Nieuwe ronde, nieuwe kansen – ook dat is nieuwjaar. Daarvoor moet je het oude achterlaten. Zo werkt het ook bij een nieuwe baan merk ik zelf. Relaties en processen goed afhechten. Iets nieuws beginnen kan niet zonder afronding van het oude. Afscheid nemen door terug te kijken, en los te laten. Onderdeel van de energie die het kost om opnieuw te beginnen is dit loslaten. Opnieuw beginnen is loslaten. Het is mijn wens dat we in 2011 ons op een goede manier losmaken van het oude en dit jaar als nieuw jaar van onze Heer ontvangen onderweg naar zijn Koninkrijk!

Heleen Sytsma Als eindredacteur span ik mij in om wat anderen schrijven in De Reformatie helder en eigentijds over te laten komen naar u als lezer. Maar er zijn woorden van vroeger die een diepe inhoud hebben die niet zomaar over te zetten is in het Nederlands van vandaag zonder dat er iets van de betekenis verloren gaat. Je ziet die spanning soms in de keuzes die vertalers van de NBV hebben gemaakt.

In Jer. 17:7 hebben zij gekozen voor het mooie maar in onbruik geraakte woord toeverlaat: 'Gezegend wiens toeverlaat de HEER is.' Toeverlaat betekent gewoon vertrouwen, en toch klinkt het anders. Mijn wens is dat vertrouwen ons leven stempelt in dit jaar: in onze omgang met de Heer en in de omgang met elkaar; dat angst en krampachtigheid in het kerkelijk leven plaats maken voor vertrouwen en blijmoedigheid – want de HEER is onze toeverlaat.

Moge in 2011 de HEER uw toeverlaat zijn.

Froukje van der Wal Lang geleden schreef broeder Paulus de volgende woorden in een brief aan de Fillipenzen: 'Wees over niets bezorgd, maar vraag God wat u nodig hebt en dank hem in al uw gebeden.' In 2011 wil ik dankbaarheid nastreven in de verwachting dat ik mag ontvangen waar Paulus mee vervolgt: 'Dan zal de vrede van God, die alle verstand te boven gaat, uw hart en gedachten in Christus Jezus bewaren.' Voor mij gelden deze woorden als een richtlijn en ik kan ze u aanbevelen. Vrede, vreugde en veel creativiteit gewenst!

Jan Westert *Leef onbekommerd gereformeerd.*

Vertrouwen is meer dan het ontbreken van wantrouwen. Deze wens nodigt uit om even bij stil te staan. Gereformeerden discussiëren heel wat af, maar ik heb het gevoel dat we weinig zoeken naar de verbinding. Ieder heeft zijn opvatting of houdt graag zijn eigen eindje vast. We dienen er de beeldvorming over onze kerken bepaald niet mee. Vertrouwen is werkelijk geloven in elkaar. Jezus vertrouwde zijn Vader volkomen. Zo volkomen zal het ons niet lukken. Vertrouwen is wel de basis voor een onbekommerde gereformeerde levenshouding. Dat wens ik u en mij het komende jaar toe.

Bas Luiten

Hans Schaeffer

Heleen Sytsma

Froukje van der Wal

Jan Westert

Glas in loodraam 'Het nieuwe Jeruzalem', gemaakt door Freek en Alice Aalbers, Bron van Leven (Nijkerk). ///

Naar het huis van de Heer

TEKST: BAS LUITEN, REDACTEUR VAN DE REFORMATIE EN PREDIKANT TE ZWOLLE-CENTRUM /// FOTO: BERT GOEDHART

Er werd wat gewandeld ten tijde van het Oude Testament, niet alleen met God maar ook in opdracht van God. Dagen waren de mensen onderweg naar de tempel, meerdere keren per jaar. Zullen ze dat nooit eens zat zijn geweest?

In mijn jeugd gingen we altijd lopend naar de kerk. Een auto was er niet en de fiets had ook een rustdag. Jawel! Op die manier was de kerk ver weg voor mij, want voor een kind was het een hele wandeling. Toch was dat niets vergeleken met de moeizame tochten van de Joden vroeger, uit alle hoeken van het land, over steenachtige grond, bij allerlei temperaturen.

Gods keus God had bevel gegeven om de voorgeschreven offers te brengen op de plaats die Hij kiezen zou. Dat was al zo voor de tempel bestond. Deze instructie dateert uit de tijd van de intocht in

het land Kanaän (Deut.12). De vraag die daarbij opkomt is, of God inderdaad bedoelde dat er maar één offerplaats zou zijn voor alle brand- en vredeoffers, tienden, heffingen, enz.. Dat lijkt nauwelijks haalbaar te zijn geweest en bovendien lezen we in de Bijbel dat ook elders offers werden gebracht. Toen Salomo van God zijn wens mocht doen, had hij een dag daarvoor vele dieren geofferd in Gibeon, 'de belangrijkste offerhoogte van het land' (1Kon.3:4). Dus ging het niet om slechts één plaats. Waar ging het dan wel om? Dat God de plaats zou kiezen waar Hij zijn naam zou laten wonen, zo staat er letterlijk.

Dat konden best meerdere plaatsen zijn, het ging om het principe. Al eerder had God het zo gezegd: 'Op elke plaats waar Ik mijn naam wil laten noemen, zal Ik naar jullie toe komen en je zegenen' (Ex.20:24).

Daarom wandelden de Joden wat af met hun runderen, schapen en geiten, hun tienden, heffingen en andere offergaven. Ze mochten die alleen geven op de plek die de Heer koos. Ze werden indringend vermaand hierin niet naar eigen willekeur te handelen (Deut.12:11). Wat een gedoe! Wat een inspanning en energie heeft dit gekost! Staat dit niet heel ver bij ons vandaan, niet alleen in

tijd maar ook in beleving? Wat maakt het nou uit waar je de Heer een offer brengt?!

Toch hechtte de Heer hier aan. Het was zijn manier om het volk te onderwijzen. Hij liet de mensen voelen bij elke stap dat het zijn keus was om zijn naam te verbinden aan een volk, aan een plaats. Dat hadden die mensen niet geregeld, ook niet met hun offers en andere goede bedoelingen. Telkens gingen zij naar de plek die God koos – die God had willen kiezen. Stel dat een jarige peuter een uitnodiging stuurt naar de koningin: ‘U bent welkom op mijn feestje, uw taart en limonade staan klaar’, zal zij dan komen? Waarschijnlijk niet, die uitnodiging is wel goed bedoeld maar verliest de verhoudingen uit het oog. Zo kunnen we nog veel minder God uitnodigen op ons feest, ook al is het ter ere van Hem. Niet wij kiezen dat Hij bij ons is, zijn aanwezigheid is voluit zijn welbehagen.

Welkom bij de Heer Iets dergelijks heeft David ondervonden toen hij voor de Heer een tempel wilde bouwen. Hij zag dat hij zelf in een schitterend paleis woonde terwijl de ark onder een tentdoek stond. Dat vond hij een scheve situatie. Daarom vertelde hij Natan zijn plannen. De profeet gaf terstond zijn zege over het voornemen van de koning! Maar de Heer stuurde hem terug. Er wordt nogal eens gezegd dat David de tempel niet mocht bouwen omdat hij bloed aan zijn handen had. Maar God gaf David een andere reden. De Heer liet Natan zeggen, dat Hij niet om een tempel had gevraagd (2 Sam.7:7)! De eeuwige God, Schepper van hemel en aarde,

laat zich geen tempel aanbieden zodat Hij bij de mensen kan wonen. Zoiets kan Hij alleen Zelf kiezen. Almachtig als Hij is draait Hij het voorstel om: Ik zal u een huis bouwen, een koningshuis, voor eeuwig!

God woont onder de mensen uit vrije gunst. Daarvan heeft Hij zijn volk gedrongen door zelf te kiezen voor zijn plek, zijn tijd en wijze.

Uiteindelijk ging het Hem niet om een plek. Die is vervuld. Nu zijn we zelf zijn tempel, door Jezus Christus de hoeksteen. God laat Zich vinden tussen levende stenen! Al dat wandelen naar de plek van zijn keus behoort tot de schaduwen van het Licht, dat in de wereld is opgegaan. Maar al is die schaduw vervuld, zij behoudt voor ons haar betekenis. Zo vaak we samenkomen, geven niet wij God een plek, voor ons zo gemakkelijk mogelijk, maar Hij laat ons naderen in zijn nabijheid, met voor ons de nodige inspanning. Niet wij geven Hem een huis, maar net andersom: in zijn huis zijn wij welkom!

Felicities Wij zouden graag de kerk naar onze hand zetten. We willen het liefst een kerk die helemaal bij ons past. Maar we bestellen geen kerk, we krijgen een kerk, niet naar ons idee maar naar Gods keus. Zoals God haar geeft, daar zullen we het mee moeten doen. Nergens in de Bijbel staat, dat het in de gemeente altijd erg prettig zal zijn. Toch is dat bij mensen zomaar prioriteit nummer één. Soms is dat genoeg voor een onttrekking. Mensen gaan dan op zoek naar een kerk die beter bij hen past.

Maar lees dan eens de brieven van

Paulus. In vrijwel elke gemeente werden de leden aangespoord om toch eens normaal met elkaar om te gaan. Om elkaar te aanvaarden en te waarderen, in plaats van elkaar te bijten en te beschadigen. Nergens wordt daar de gedachte aan gekoppeld: zoek maar eens een andere gemeente, waar het aangenamer is. Logisch, want die was er niet. Maar het hoefde ook niet. Want ook die lastige, spanningsvolle gemeente was huis van de levende God. Als je daar thuis bent, ben je bijzonder bevoorrecht! Elke brief, aan welke problematische gemeente dan ook, begint met felicitaties. De leden zijn zeer gelukkig te prijzen om God die in hun midden is en om het goede werk dat Hij in hen verricht! Dus geen gemopper, maar wees blij dat God ervoor kiest hier te wonen en dat ook jij mag komen!

Dat betekent natuurlijk niet, dat je nooit eens wat mag veranderen. Want je mag bouwen en groeien en het moeizame mag je helpen verbeteren. Maar altijd vanuit de optiek ‘gelukkig wie door U gekozen is en U mag naderen, hij mag wonen in uw voorhoven’ (Psalm 65:5), dat is heel wat anders dan ‘ik kies de kerk die mij ligt’. Want als je daar begint, is het eind zoek. Dan is er altijd wel een plek waar het fijner toeven is. Maar wie op die toer gaat, verliest zijn verbazing over Gods huis op aarde, de eigen keus komt dan voorop te staan. Daarom was daar dat eeuwenlange onderwijs, om te gaan naar de plek van Gods keus. Om ons voor altijd te bevrijden van willekeur en ons met verbazing en diep ontzag te brengen in de gemeente waar God Zich laat ontmoeten. Ook al zou daar nog van alles aan mankeren. Waar Hij wil wonen, is voor geen mens te min.

Waarnemingen rond de doop

TEKST: JAN-WILLEM ROOSENBRAND, PREDIKANT VAN DE GEREFORMEERDE KERK VAN GRONINGEN-OOST ///

Sinds een jaar of vijf houden we in de Gereformeerde kerk van Groningen-Oost jaarlijks ongeveer vijf doopouderavonden. Ik nodig dan mensen die in verwachting zijn uit om aan de hand van de doopformulieren met elkaar te praten over de betekenis van de doop en de invulling van de doopdiensten. We dopen in de gemeente Groningen-Oost jaarlijks ongeveer 25 kleintjes. De doopdiensten worden maandelijks gehouden.

Ik zet een paar waarnemingen op een rij. Misschien ook leerzaam in de discussie over de 'kinderdoop'.

1. Formulieren werken niet meer.

Vaak hoor ik van jonge ouders dat het fenomeen *formulier* hen niet aanspreekt. Pas als ze thuis, ter voorbereiding op ons gesprek, het formulier lezen worden ze getroffen door een mooie gedachtegang uit een formulier. Kennelijk is tientallen jaren voorlezing van het formulier voornamelijk langs hen heen gegaan. En wie herkent dit niet? Tegenwoordig bereik je de gemeente steeds minder met een standaardformulering. Ik pleit ervoor in een doopdienst geen formulier meer te gebruiken, afgezien van de beloften die de ouders afleggen.

2. Het doopformulier houdt geen rekening met de aanwezigheid van (nog-) niet-christenen of van ex-christenen.

De ervaring leert dat burens, collega's, vrienden graag ingaan op een uitnodiging om de doopdienst bij te wonen. Maar het doopformulier gaat ervanuit dat alle aanwezigen gedoopt zijn, een gemiste kans.

3. Het verdedigen van de 'kinderdoop' werkt niet.

Ik hou niet van het woord 'kinderdoop'. Het wekt de suggestie dat als er kinderen gedoopt worden dit een speciaal soort doop is, anders dan die van een volwassene. Je krijgt dan twee dopen: kinderdoop en volwassendoop. Het gaat in de doop om *de doop* en niet om het tijdstip waarop je gedoopt wordt. Daarom gebruik ik het woord 'kinderdoop' tussen aanhalingstekens.

Ik merk dat de meeste jonge ouders die ik spreek blij zijn met de doop van hun kind. Maar het valt me op dat de polemische toonzetting (met name in formulier 2) op weinig instemming kan rekenen. Dit heeft twee redenen. Doopouders laten met overtuiging hun kind dopen, maar begrijpen dat anderen op grond van hún inzicht in de Bijbel tot andere conclusies komen. Op de een of andere manier zouden we dat onderlinge christelijke respect voor andere conclusies een plaats moeten geven in een doopdienst. Verder: liturgisch voelt het onprettig aan om in het onderwijzend deel van het formulier en ook in de eerste

doopvraag als het ware een punt te scoren op 'tegenstanders'.

4. Behoren of mogen?

In de eerste doopvraag zeggen we dat onze kinderen 'gedoopt behoren te zijn'.

Velen horen dit alsof je het niet kunt laten om terloops nog even de baptisten een draai om de oren te geven. Volgens mij kun je het woordje 'behoren' ook anders beluisteren.

'Behoren' heeft hier de klank van verwondering, of van een gezonde vanzelfsprekendheid: als het er zo voorstaat dat Christus ook met onze kinderen aan de slag gaat, dan kun je je toch niet indenken dat je je kind ongedoopt zou laten? Ik gebruik daarom graag de volgende formulering bij vraag 1: '... en daarom als lid van de gemeente *gedóópt mogen worden*'.

Ik zou graag willen dat we ons niet opsluiten in de discussie over de vraag op welk tijdstip de doop moet plaatsvinden, maar dat we meer focussen op de inhoud van de doop: bij Christus mogen horen.

5. Is jouw kind zondig en schuldig ter wereld gekomen?

Altijd brengen jonge ouders als punt van bespreking in dat 'in zonde ontvangen en geboren'. 'Tja, het is misschien wel zo, maar het komt wel heel hard over bij zulke lieve baby'tjes. En vergeet niet hoe negatief dit overkomt bij buitenstaanders!'

Wanneer in de Bijbel de erfzonde ter sprake komt, gaat het steeds om een uitspraak of aanklacht of schuldbelijdenis van volwassen en toerekeningsvatbare mensen, collectief en individueel, in hun schuld, die dieper zit en grotere consequenties heeft dan wij prettig vinden.

De *kortsluiting* vindt plaats omdat in een doopdienst de aandacht gericht wordt op een lief baby'tje over wie dan ineens deze woorden van toorn en zonde worden uitgesproken.

Ik zie hier zelf minstens drie problemen.

- a. De leer van de erfzonde zegt iets over ons als mensheid, en over ons als ouders. En per conclusie geldt dit ook

voor kleine kinderen, maar nooit los van dit grotere geheel. Maar in een doopdienst in de 21ste eeuw is de aandacht automatisch allereerst op het individuutje gericht.

- b. De leer over de erfzonde is niet hetzelfde als de leer over de mens, maar slechts een aspect ervan. Basaler is dat de mens en ook de kleine dopeling schepping is van God, door Hem gewild, door Hem geroepen, door Hem bemind. Dat krijgt allemaal extra kleur door de zwarte achtergrond van de erfzonde.
- c. Door de hedendaagse psychologisering van ons mensbeeld zijn wij als mensen van nu geneigd om de woorden over zonde en toorn van het formulier op te vatten als een uiterst negatief mensbeeld van de kerk.

6. 'Zoals hier in de vrijgemaakte kerk geleerd wordt'?

De tweede doopvraag roept een allergische reactie op: moet ik nou bij de doop van mijn kind uitspreken dat onze kerk

de enige ware is: 'zoals dat hier in de christelijke kerk geleerd wordt'?

Ik leg het zo uit: je spreekt eerst uit dat je de *Bijbel* als Gods verlossende woord kent. Vanouds heeft de kerk als een leeswijzer de *apostolische geloofsbelijdenis* geformuleerd, als kern van het christelijke geloof in Vader, Zoon en Heilige Geest, de God van je doop. Met je doop sta je midden in deze brede wereldwijde en eeuwenoude kerk. En in die brede traditie willen we ook in de christelijke kerk hier, dat is de gereformeerde kerk van Groningen-Oost, staan. Ook hier merk ik weer hoe deze formuleringen belast zijn door ons recente 'ware kerk denken'.

7. Onderwijzen en laten onderwijzen.

De derde belofte houdt in dat we onze kinderen in de leer van de kerk zullen onderwijzen en laten onderwijzen.

In de jaren 60 van de vorige eeuw deed, ten dienste van het opkomende gereformeerde onderwijs, de volgende tweetrapsredenering dienst: in vraag 2

Hoe moeten de traditionele kerken omgaan met experimentele vormen van kerk zijn?

TEKST: STEFAN PAAS, UNIVERSITAIR DOCENT EN COÖRDINATOR MASTERPROFIEL 'MISSIONAIRE GEMEENTE' AAN DE TU IN KAMPEN ///

sprak je je uit voor de gereformeerde belijdenissen, in vraag 3 heb je beloofd dat niet alleen zelf te onderwijzen maar ook te laten onderwijzen. Dus: naar een gereformeerde school. Twintigers en dertigers kennen deze redenering niet meer, maar nog wel de gedachte dat je je kinderen automatisch naar een gereformeerde school zou moeten sturen, en ze koppelen dit soms ook nog wel aan de derde doopbelofte. En zetten daar een vraagteken bij. Mijns inziens betekent de belofte allererst dat je ze door de *kerk* (daar ging vraag 2 over) wil *laten* onderwijzen. Dus dat je je kinderen mee laat doen met wat de kerk biedt aan onderwijs.

8. Gods verbond.

Bij de uitleg van de betekenis van de doop is het idee van het verbond beheersend, met de beloften van Vader, Zoon en heilige Geest en de eis van nieuwe gehoorzaamheid. Daarbinnen komt wel de eenheid met Christus in zijn dood en opstanding ter sprake, als onderdeel van de belofte van de Zoon, maar niet als uitleg van de beeldtaal van de doop. Vanuit het Nieuwe Testament ligt het meer voor de hand om de doop vanuit de eenheid met Christus dan vanuit het verbond ter sprake te brengen.

Bijkomend voordeel daarvan is dat uitleg over de doop als begrafenismet-Christus het idee kan doorbreken dat de doop vooral leuk en fijn is.

Dit artikel somt een aantal waarnemingen op die in de praktijk zijn gedaan en doet daarbij de nodige aanbevelingen.

Ik ben benieuwd naar reacties. Lees daarvoor graag ook eerst mijn volledige verhaal op www.dereformatie.nl.

Met nuchterheid We mogen ons bedenken dat elke kerk, hoe oud en traditioneel zij ook is, ooit is begonnen als nieuwe kerk. Waarschijnlijk werd er indertijd ook vanuit de omgeving van die kerk argwanend gekeken naar het nieuwe initiatief. De meeste kleinere gereformeerde kerken zijn in de 19e en 20e eeuw zo begonnen. Vervolgens is het belangrijk om te bedenken dat de kerk altijd verschillende uitdrukkingen heeft gekend, van grote kathedralen tot kleine gezelschappen ('een kerkje in de kerk'), en van kloostergemeenschappen tot de gemeenten zoals wij die kennen. Om die kerkvormen heen is er ook altijd een menigte geweest van 'lossere', tijdelijke groepen van christenen, die we vaak 'para-kerkelijk' noemen. Denk aan zendingsgenootschappen of jeugdbewegingen. Kortom, de tegenstelling tussen 'traditionele' en 'experimentele' kerken is relatief. We moeten niet doen alsof de kerkvorm zoals wij die hebben leren kennen in de Afscheiding, de Doleantie en de Vrijmaking, de enige vorm is die ooit heeft bestaan of zal bestaan. Niets in de Schrift of de kerkgeschiedenis, noch in de ervaringen van de wereldkerk, ondersteunt die gedachte.

Met verlangen Het ontstaan van nieuwe kerkvormen is altijd een signaal van veranderingen in de samenleving. Dat was zo tijdens de Afscheiding; en zo is het ook nu. In de kern gaat het er steeds om hoe wij het evangelie verstaan in onze specifieke tijd en cultuur, en hoe wij daarop antwoord geven in vormen van christelijke gemeenschap. Anders gezegd: we zoeken naar eigentijdse vormgevingen van het geheim dat Christus wil wonen te midden van een groep mensen die zijn naam draagt. Het lijkt me dat dit alle oprechte christenen aan het hart mag gaan. Onze cultuur is sterk geseculariseerd. Alles wijst erop dat de manieren van kerk-zijn die ons zijn overgeleverd, steeds minder mensen bereiken. Het is niet gezegd dat nieuwe kerkvormen ons verder brengen; dat weten we pas als we hun de ruimte geven. Maar het lijkt me getuigen van wijsheid en heilig verlangen, als we open staan voor een ruimere variatie in vormen van kerk-zijn.

Met liefde Zowel nieuwe als oudere kerken zullen alles in het werk moeten stellen om elkaar te respecteren en liefdevol over elkaar te spreken. 'Ziet hoe lief zij elkaar hebben', dat is nog altijd het sterkste getuigenis.

Ieder jaar een Nationale Synode!

TEKST: BAREND KAMPHUIS, HOOGLERAAR SYSTEMATISCHE THEOLOGIE AAN DE TU IN KAMPEN EN LID VAN DE STUURGROEP NATIONALE SYNODE 2010 ///

De tranen stromen over mijn wangen. Zojuist heeft een swingend gospelkoor van migrantenchristenen gezongen: 'He's got the whole world in His hands'. Nu zetten we onder statige orgelbegeleiding Psalm 100 in: 'Juich aarde, juich alom den Heer'. Alles komt nu bij elkaar. Met vele christenen, overal vandaan, zingen we de lof van God. Hier ging het om in die anderhalf jaar van intensieve voorbereiding van de Nationale Synode. Het ontroert me diep.

Het is een verwarrende tijd geweest. De meest uiteenlopende reacties heb ik gekregen op mijn deelname aan de stuurgroep voor de Nationale Synode. Dankbaar ('Dat dit mogelijk is!'), voorzichtig ('Weet waar je aan begint'), tot ronduit afwijzend ('Dat jij aan zoiets meedoet...'). Volslagen onbekenden hebben me aangesproken om hun blijdschap te uiten. Goede vrienden snapten niet waar ik mee bezig was. Het verwarrende was vooral dat ik me al die reacties heel goed kon voorstellen. Zelf had ik ook zo kunnen reageren. Pas nu, nu we samen zingen, valt de verwarring helemaal weg. De naam van God brengt vrede.

Vieringen en gesprekken Twee dagen lang zijn we samen in Dordrecht. We hebben vieringen waarin we zingen en naar toespraken luisteren. We hebben geloofsgesprekken in kleine kring en in grotere kring. Het is een bont gezelschap: jong en oud, Pinkster en Luthers, Reformatorisch en Remonstrant, blank en zwart, pas bekeerden en in de dienst van de Heer vergrijsden. Natuurlijk hoor je in zo'n gezelschap dingen waar je het niet mee eens bent. Maar veel vaker is er herkenning. Het evangelie blijkt scheppende kracht te hebben: Gods woord schept eenheid. Schepping uit niets! Er is nog meer dan herkenning. Ik hoor veel dingen die me

aan het denken zetten en waarvan ik leer. Wat hebben we elkaar hard nodig om de liefde van Christus te leren kennen (Ef. 3, 14-19).

Na afloop werd aan de leden van de stuurgroep gevraagd of ze nog een pakkende slagzin wisten te bedenken. Ik was te laat met de mijne: 'Ieder jaar een Nationale Synode!'. We moeten nog plannen uitwerken om dit initiatief te continueren. Om de drie jaar zou al heel mooi zijn. Ieder jaar een synode zal financieel en organisatorisch haast niet te realiseren zijn. Maar vierhonderd jaar mag het zeker niet weer duren. Ik hoop dat de Geest van Christus ons vindingrijk zal maken.

Belangrijk statement naar binnen toe

TEKST: RIKKO VOORBERG

Ik dacht: ze hebben zich vergist. Moet ik de GKv representeren op de Nationale Synode? Net 30, loslopend theoloog en betrokken bij Stroom Amsterdam – een gemeentestichtingsproject van de GKv dat 's zondags in een

filmhuis alternatieve vieringen belegt waar meer Johnny Cash nummers dan psalmen worden gezongen. Maar het ging Deputaten om de diversiteit van de delegatie en dat vond ik een prachtig streven.

De woonkamer waar de delegatie zich verzamelt, staat vol met heren op leeftijd in een donkerkleurig colbert. Men spreekt elkaar aan met broeder en de enige vrouw die ik tegenkom, is de vrouw des huizes die mij zorgzaam

broodjes en koffie toestopt. Even later blijkt gelukkig ook nog een vrouw deel uit te maken van delegatie. Deze sfeer is bekend en vertrouwd maar zo anders dan mijn dagelijks werk in Amsterdam. Ik vind het bijzonder dat ik hier bij ben. Eenheid in diversiteit, ook in de GKv-delegatie.

De meeste reacties op de synode zijn lyrisch. Het is een feest der herkenning. Een historisch moment. Ik ben niet zo lyrisch. Ik vond het wel mooi. Een afgevaardigde van een studentenvereniging zei in zijn speech: 'Wij hebben veel ervaring met de gesprekken die u hier voert. We voeren ze wekelijks.' Precies mijn gevoel. Het is bijzonder wat hier gebeurt omdat het de verdeelde kerk

is die elkaar ontmoet. Maar is dit voor de generatie boven mij misschien de eerste keer? Is men zo lyrisch omdat men voor het eerst erkenning ziet over kerkmuren? Ik gun iedereen de hartverwarmende herkenning van geloof en de relativering van kerkmuren, maar eigenlijk verwachtte ik van de leidende generatie van onze kerk meer. Maar daar gaat eenheid en herkenning aan vooraf en daar was de Synode met name voor bedoeld.

De Synode was een statement van eenheid, een getuigenis voor de wereld zo hoopt men. En ik geloof inderdaad dat de harde verdeeldheid geen reclame voor het evangelie is. Aan de andere kant, wat kan ik van deze Synode mee-

nemen voor Stroom Amsterdam? Wat heb ik nu te vertellen aan de jonge cultureel geëngageerde Amsterdammer? Ik weet het niet, echt niet. De Nationale Synode was vooral een belangrijk statement naar binnen toe, het wakkert het besef van het belang van het ene evangelie weer aan. Daarvoor heb ik veel waardering. Maar de geloofsuitspraak dat de eenheid van christenen een getuigenis voor de wereld is, blijft in mijn directe omgeving nog even een geloofsuitspraak.

Rikko Voorberg studeerde in 2008 af aan de Theologische Universiteit Kampen (Broederweg) en werkt momenteel onder andere voor Stroom Amsterdam ///

Een lied van eenheid in verootmoediging op de wijs van lied 483 Liedboek van de Kerken

TEKST: KOOS GEERDS

1 God, die onze harten kent,
zegen ons verlangen
om de eenheid van uw kerk
in uw Geest te ontvangen.
Wij zijn klein,
onze pijn
is dat wij uw woorden
steeds in doofheid smoorden.

2 Wij, die toch uw kinderen zijn,
gaven op uw spreken,
traag en stug door kleingeloof,
aarzelend taal en teken.
Doe ons niet
naar 't verdriet
dat wij zonder reden
telkens u weer deden.

3 Zonder u, Heer, waren wij
wijd verstrooid gebleven,
maar uw roepstem, klaar en luid,
heeft ons aangedreven
om te gaan
en te staan,
vast en vol vertrouwen
dat u ons zult bouwen.

4 Jezus Christus, mens en God,
niets weerstaat uw streven
dat uw lichaam – dat zijn wij! –
opstaat tot nieuw leven.
Gun ons tijd
en bevrijd
- volgbaar op uw wenken –
ons van vruchteloos denken.

5 Vader, Zoon en Heilige Geest,
die wij hier belijden,
laat de wereld ons voortaan
om uw gunst benijden:
uw Gezicht
straalt zijn licht,
gul en vol genade
over onze paden!

Dit lied in speciaal geschreven voor de Nationale Synode en gezongen tijdens de samenzang aldaar.

SPLITSING KERKEN ROTTERDAM

Op 21 december 2010 is de Gereformeerde Kerk vrijgemaakt te Rotterdam-Stad gesplitst in twee kerken: de Gereformeerde Kerk te Rotterdam-Centrum en de Gereformeerde Kerk te Rotterdam-Delfshaven.

Sinds 1998 waren de kerken van Rotterdam-Centrum en die van Rotterdam-Delfshaven gefuseerd tot de kerk van Rotterdam-Stad. Dit vanwege het toen sterk afgenomen ledental van de kerk te Delfshaven. Sindsdien is dat ledental zodanig gegroeid (tot momenteel ongeveer 350) dat de sectie Delfshaven zelfstandig verder kan. De kerk van Centrum telt ongeveer 450 leden.

De kerk van Rotterdam-Centrum komt bijeen in het kerkgebouw aan de Simonstraat 8-10, de kerk van Rotterdam-Delfshaven in het kerkgebouw aan de Kuipersstraat 19.

Ds. H. ten Brinke is gemeentepredikant van de kerk te Rotterdam-Centrum. Ds. J.P.C. Simpelaar is aan deze kerk verbonden als missionair predikant.

Ds. J.M. Haak is gemeentepredikant van de kerk te Rotterdam-Delfshaven.

Ds. M. de Vries is aan deze kerk verbonden als missionair predikant.

CURSUS GEMEENTEZANGBEGELEIDING

Sinds de jaren negentig van de vorige eeuw organiseert de Vereniging van Gereformeerde Kerkmusici (VGK) regelmatig de cursus gemeentezangbegeleiding ('wintercursus'). De cursus voorziet nog steeds in een grote behoefte, zoals vorig jaar opnieuw bleek uit het groot aantal deelnemers en uit hun reacties. Daarom heeft het VGK-bestuur besloten dit jaar op tien plaatsen in het land opnieuw de tweedaagse cursus te organiseren. De cursus zal op twee zaterdagen in maart en/of april gehouden worden (van 10.00- ca.16.30 uur). Een overzicht van de plaatsen, data en docenten treft u aan op de website van de VGK: www.eredienst.com.

De cursus is bedoeld voor eenvoudige amateurorganisten die zich willen bekwamen in het begeleiden van de gemeentezang of die hun vaardigheden willen opfrissen. Afhankelijk van

de behoefte van de cursisten kunnen onderwerpen aan de orde komen als de ontstaanstijd van de gezangmelodieën en de betekenis daarvan voor het begeleiden, verschillende begeleidingsvormen, begeleiding op de piano, het introduceren van onbekende melodieën in de gemeente, en het gebruik van andere instrumenten in de eredienst. Afhankelijk van het niveau van de cursisten, maar ook na overleg over de cursusinhoud zal op de eerste dag afgesproken waarmee men zich zal bezighouden op de twee zaterdagen. Op verzoek kunnen speciale groepen geformeerd worden, bijvoorbeeld een speciale groep pianisten. Op de website van de VGK (www.eredienst.com) kunt u informatie vinden over het cursusmateriaal en de kosten. Via het formulier op de website kunt u zich voor de cursus aanmelden. Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met J.A. Oppeneer, Aendijkestraat 41, 4571 TD Axel, tel. 0115 56 11 56, e-mail: jaoppeneer@zeelandnet.nl.

UIT DE KERKEN ///

Beroepen

Te 's-Hertogenbosch: J.R. Geersing te Hoogeveen

Te Eindhoven-Best: J. van Benthem te Leusden

Te Zuidwolde i.c.m. Ruinerwold/ Koekange:

kandidaat J.F. Harmanny te Kampen

Aangenomen

Naar Urk: A. van Houdt te Vlaardingen

Jubileum

Boerakker: vijftienvintig jaar predikant: ds. L.G. van der Heide (1952).

Afscheid

Amersfoort-Centrum: ds. H.J. Boiten, wegens emeritaat.

Zendtijd voor de kerken:

Zondag 23 januari: radiokerkdienst vanuit de Gereformeerde kerk te Assen-Marsdijk; Radio 5, vanaf 17.02 uur.

advertentie

HONGER naar Echtheid?

Volg in 2011 de hele bijbelcursus OT/NT vlak bij u in de buurt!

www.TCkerkadvis.nl

SYMPOSIUM 'CHRISTELIJKE PSYCHOLOGIE ONTKETENT'

Een boeiend symposium op 5 februari 2011 te Ede over de stand van zaken in de christelijke psychologie, de pastorale context waarmee professionals te maken krijgen, de kwaliteit van onze beroepsgroep en de innovaties. Keynote-speaker is prof. Eric L. Johnson PhD. (Southern Baptist Theological Seminary, Louisville KY USA). Prof. Johnson PhD. geniet internationaal grote bekendheid als autoriteit op het gebied van christelijke psychologie. Het symposium is bedoeld voor iedereen die direct of indirect professioneel betrokken is bij de christelijke psychologie en psychiatrie.

Aan de orde komen vragen als: wat ontkent christelijke psychologie bij cliënten, bij (keten)partners, bij kerken? In hoeverre is de christelijke psychologie zelf nog geketend? Het symposium wil het gesprek in Nederland intensiveren over het nut en de noodzaak van een echte christelijke psychologie. Daarbij wordt gezocht naar een goed werkend model voor de Nederlandse

christelijke context. Het symposium biedt meer inzicht in de gewenste samenwerking tussen pastoraat en psychologie met het oog op vroeg-signalering en preventie. Ook elektronische hulpverlening komt aan bod.

Sprekers: Prof. Eric L. Johnson PhD. (Southern Baptist Theological Seminary, Louisville KY USA) is een autoriteit op dit gebied. Hij geeft al vele jaren les in psychologie en theologie en heeft een groot aantal publicaties met betrekking tot christelijke psychologie op zijn naam staan. Hij was auteur van een aantal artikelen in de Baker Encyclopedia of Psychology and Counseling en mede-auteur van het boek: Christianity and Psychology: Four Views. Hij schreef Foundations for Soul Care. Sinds een aantal jaren is hij Professor of Pastoral Care aan het Southern Baptist Theological Seminary te Louisville KY in de USA. Johnson zal vier thema's behandelen. Elk thema zal direct gereflecteerd worden door een van de overige sprekers. Stand van Zaken: prof. dr. G. Glas (Universiteit van Leiden),

Effectiviteit en kwaliteit: dr. G.J. Kloens (Erasmus Universiteit; Praktijkhouder Ichthus Groep),

Context van de cliënt: R. Hondsmark (Directeur St. De Hoop en St. Chris)
Innovaties: prof. dr. M.J. Verkerk (bestuursvoorzitter VitaValley Ede, bijzonder hoogleraar Reformatorische Wijsbegeerte Technische Universiteit Eindhoven, Universiteit Maastricht)

Organisatie

De organisatie ligt in handen van MijnZorg.nl, in samenwerking met Ikzoekchristelijkehulp.nl. Als dagvoorzitter treedt op ds. Willem Smouter. Het symposium wordt muzikaal omlijst door Ronald Koops. Tevens kunt u genieten van een expositie van de schilderijen van de christelijke kunstenaar Kees Aalbers. Samen met Ronald Koops werkt hij aan een project om psalmen en gezangen uit te beelden.

Het symposium vindt plaats op 5 febr. a.s. in Ede. U kunt zich tot uiterlijk 15 januari 2011 aanmelden. Overige praktische informatie: zie www.mijnzorg.nl.

Donatus verzekert kerkgebouwen en alles wat daarbij hoort. Zoals doopvonten, kanselbijbels en orgels. Ook voor vrijwilligers en werkers in kerkelijke dienst hebben we passende verzekeringen. Donatus is een betrokken specialist. Klein genoeg om u persoonlijk van dienst te zijn. Groot genoeg om met een gerust hart uw verzekeringsbelangen aan toe te vertrouwen. Donatus is een onderlinge verzekeringsmaatschappij zonder winstoogmerk. Samen met u zorgen we ervoor dat wat waardevol is, behouden blijft voor onze kinderen en hun kinderen en hun kinderen...

Donatus

www.donatus.nl tel. 073 - 5221700